

SON AU § 73 Information. Språkrav i äldreomsorgen

Ärendenummer: SON 2026/439

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

Socialnämnden godkänner informationen

Sammanfattning

Den 1 juli 2026 infördes ett nytt nationellt språkrav i äldreomsorgen. Lagändringen innebär att huvudmannen för verksamhet inom socialtjänstens omsorg om äldre personer ska arbeta för att personal i äldreomsorgen har en kunskapsnivå i svenska språket som är relevant för att genomföra insatser. Den relevanta nivån av kunskaper i svenska språket definieras som Gers B2 (Gemensam europeisk referensram för språk).

Syftet med det nya språkravet är att stärka kvaliteten, tryggheten och säkerheten i äldreomsorgen. Ett tydligt språk är en viktig förutsättning för att kunna förstå de äldres behov, dokumentera på rätt sätt och skapa trygga möten med brukare, anhöriga och kollegor.

Under hösten påbörjar socialförvaltningen implementeringen av språkravet. Medarbetare inom hemtjänst och särskilda boenden som utför insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) kommer att genomgå ett digitalt språktest på arbetstid. För befintliga medarbetare är testet ett verktyg för att identifiera behov av stöd och resultatet påverkar inte rådande anställningsförhållanden.

Socialförvaltningen har inlett ett samarbete med Vuxenutbildningen för att kartlägga språknivåer och erbjuda anpassad språkutbildning. Kostnaden för medarbetares arbetstid vid genomförande av språktester och kompetensutveckling kommer ersättas med hjälp av statsbidraget Äldreomsorgslyftet.

Vidare införs från och med den 1 september språktest som en del av rekryteringsprocessen, vid både tillsvidareanställningar och vikariat, för att säkerställa att nyanställda besitter den nödvändiga språkliga kompetensen.

Socialstyrelsen har tagit fram vägledning för det språkutvecklande arbetet.

Bedömning

Socialförvaltningen bedömer att ett systematiskt arbete med att säkerställa språklig kompetens är nödvändig för att uppfylla det nya nationella kravet. Genom att införa digitala språktester får förvaltningen ett objektivt underlag för att identifiera kompetensgap, vilket möjliggör riktade individuella insatser för kompetensutveckling snarare än generella utbildningar.

För medarbetare innebär detta en möjlighet till professionell utveckling och ökad trygghet i yrkesutövandet. Förvaltningen är medveten om att språktester

kommer kunna upplevas som stressande och för att minimera negativ påverkan på arbetsmiljön läggs stort fokus på kommunikationen kring testernas syfte. För att arbetet ska hållas ihop på ett kvalitetssäkert sätt anställs en språksamordnare på en projektanställning på sex månader. Kostnaden för tjänsten finansieras genom statsbidraget "Säkerställa en god omsorg och hälso- och sjukvård för äldre personer".

Att inkludera språktester redan i rekryteringsprocessen bedöms vara en avgörande åtgärd för att på sikt höja den generella kompetensnivån i organisationen och minska behovet av kompletterande stödsatser under anställningstiden.

I områden med kompetensförsörjningsutmaningar finns risken att striktare språkrav kan försvåra nyrekrytering på kort sikt. Detta måste dock vägas mot det lagstadgade kravet på kvalitet och säkerhet. För att motverka uppkomsten av rekryteringssvårigheter kommer förvaltningen att arbeta aktivt med att erbjuda språkstöd även till nyanställda som ligger nära men inte helt uppnår B2-nivån. I dessa fall görs en individuell bedömning av kandidatens förmåga att utföra uppgifterna på ett säkert sätt.

Processerna kring språktester har tagits fram i samråd med Kommunal.

Ärendets behandling under mötet

Roger Nilsson, HR-chef, föredrar ärendet och visar även informationsmaterial som är framtaget.

Det förtydligas att det inte är cheferna som kommer att bedöma medarbetarnas språk utan det görs i ett digitalt verktyg för att också få en objektiv bedömning. Under hösten kommer alla medarbetare som arbetar nära brukare inom äldreomsorgen att, på arbetstid, göra det digitala språktestet.

Andreas Vall (M) frågar hur socialnämnden kan säkerställa att språkravet uppfylls på ett bra sätt. HR-chefen svarar att förvaltningen skulle kunna återkoppla angående kartläggningen och förflyttning som sker.

Filippa Maurin (V) lyfter ett intresse att politiken ska kunna få göra språktestet, vilket övriga i arbetsutskottet håller med om, och HR-chefen undersöker om det är möjligt.

Ordförande yrkar att arbetsutskottet beslutar enligt förvaltningens förslag.

Ordförande finner bifall till yrkandet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse socialförvaltningen, Språkrav i äldreomsorgen, daterad 2026-08-20